

Asia: VN/6606/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Ehdotuksessa täydennetään aiemmin tehtyä lakiehdotusta. Ehdotuksen keskeinen muutos kemianteollisuuden näkökulmasta on lakitekstiin pykälään 14 (Kuorman käsittely tiekuljetuksissa) tehty kirjaus, jossa sana ”räjähteet” on korvattu termillä ”vaarallisia aineita”. Aiempi versio edellytti, että räjähteiden kuormaamiseen ja käsittelyyn yleisillä paikoilla tarvitaan lupa. Uudessa ehdotuksessa lupaa edellytetään myös käsiteltäessä vaarallisia aineita.

Muutos on merkittävä, koska vaarallisia kemikaaleja on paljon ja niitä kuljetetaan paljon. Ehdotettu toimintatapa johtaa lupahakemusten määrän merkittävään kasvuun. Lupien käsittely tulisi perustua riskinarvioon, joten niitäkin tarvitaan paljon. Viranomaisten kyky käsitellä voimakkaasti kasvava lupamäärä voi joutua kovalle koetukselle, ainakin aluksi. Yritysten toiminta vaikeutuu ja hidastuu, jos lupia joudutaan odottamaan. Lisäksi kasvava lupien hakeminen työllistää yrityksiä ja siten yritysten kyky siirtää kemikaaleja paikasta toiseen hidastuu. Koska kyse on kuorman käsittelystä tiekuljetuksessa, on vaarana myös se, että kuljetus pysähtyy jonnekin odottamaan lupaa ja tämä voi lisätä vahinkoriskiä. Sekaannusta aiheuttaisi myös kuljetuksia koskevan ADR-säännösten erilaisuus esitettyyn lakiin verrattuna.

Esitetty kirjaus saattaa johtaa erilaisiin viranomaistulkintoihin, koska valvova viran-omainen joutuu väkisinkin tekemään tulkintoja lain soveltamisesta.

Lain tarkoitus on varmastikin kattaa tapaukset, jotka voivat aiheuttaa merkittävää vahinkoa ihmisille ja ympäristölle. Tämän voi tässä yhteydessä varmistaa tekemällä:

1. erittäin vaarallisten aineiden kuorman käsittelyn luvanvaraiseksi

2. vaarallisten aineiden suurien määrien kuorman käsittelyn luvanvaraiseksi

Asiaa voisi lähestyä samalla tavalla kuin tehtiin turvauhkia koskevassa lakiehdotuksessa. Siinä kemikaaleja koskeva rajaus on tarkka. Tarkennukset kirjattiin asetukseen, mikä ei liene välttämätöntä, mutta tarkkuus on. Se helpottaa kaikkien toimintaa. Lisäksi turvauhkalakia mietittäessä kirjoitettiin tosielämän esimerkkejä, joilla havainnollistettiin riskejä. Turvauhkalain tarkoitus on nimenomaan olla riskiperustainen, mikä on myös VAK-laissa ensisijaisen tärkeää, koska riskienhallinnasta on nimenomaan kyse. Lopuksi turvauhista kirjoitettiin yrityksille opas.

Pykälän 14 edelleen parantamiseksi suosittelemme seuraavaa:

1. Asetetaan keskeiseksi periaatteeksi riskinhallinta eli riskiperusteinen lähestyminen kuorman käsittelyyn yleisillä paikoilla.
2. Kuvataan tarkasti, millaisia tilanteita halutaan valvoa nykyistä paremmin, eli mitkä tilanteet aiheuttavat korkean riskin. Muutama konkreettinen esimerkki selventää todella paljon lain tarkoitusta ja auttaa kirjaamaan asian tarkasti.
3. Esimerkkien avulla voidaan päättää, miten lain soveltamista tulee kohdentaa. Rajaus kirjoitetaan tarkasti, ja siinä kannattaa miettiä ainakin aineiden (kemikaalien) ja käsittelypaikkojen näkökulmasta.
4. Varmistetaan yhteensopivuus ADR-säännösten kanssa.

VAK-lailla parannetaan kuljetusten turvallisuutta. Esiitetty lakiehdotus on tärkeä kemianteollisuudelle. Haluamme toimia vastuullisesti ja aiheuttamatta vahinkoa ihmisille ja ympäristölle. Asia on monitahoinen ja siten on haasteellista saada laista sekä turvallisuutta parantava että käytännöllinen. Haluamme osaltamme jatkaa työtä näiden asioiden varmistamiseksi ja parantamiseksi. Teollisuuden kannalta viimeisen vuoden aikana järjestetyt kuulumis- ja esittelytilaisuudet ovat olleet hyviä ja tärkeitä. Kiitos niiden järjestämisestä.

Harri Järvelin

Turvallisuusasiantuntija

Kemianteollisuus ry

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

Järvelin Harri
Kemianteollisuus ry